

Överkalix kultur- och miljöskola
Org. nummer: 898200-6515
Rektor: Ann Bergdahl
ann.bergdahl@okms.se

2022-12-23
1 (8)
Dnr-2020:5416

Uppföljningsbeslut

efter kvalitetsgranskning av skolans arbete för
kvalitet i undervisningen i moderna språk
– undervisning för kommunikativ förmåga
vid Överkalix Friskola med
huvudmannen Överkalix kultur- och miljöskola

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av skolans arbete för kvalitet i undervisningen i moderna språk – undervisning för kommunikativ förmåga vid Överkalix Friskola. Granskningen genomfördes under vårterminen 2022.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen tre utvecklingsområden som angetts i beslut den 6 maj 2022, dnr 2020:5416.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Överkalix Friskola senast den 11 november 2022 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Huvudmannen har inkommit med en sådan redovisning den 11 november 2022.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Undervisningen ger elever möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga

- Rektorn behöver ge lärarna möjlighet att utveckla undervisningen utifrån en undervisningsidé kring elevernas kommunikativa förmåga. I detta ingår att utveckla sätt att omsätta undervisningsidén i praktiska moment och använda dem löpande.

Bedömning: Rektorn har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

- Rektorn behöver se till att lärarna i moderna språk utvecklar arbetssätt och strategier för att uppmuntra användande av målspråket och undvika talängslan. I detta ingår att utveckla och använda metoder för att eleverna får möjlighet och vågar att uttrycka sig mer fritt.

Bedömning: Rektorn har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

Skolan skapar förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet

- Rektorn behöver utveckla skolans arbetssätt för att ge alla elever förutsättningar att påbörja och fullfölja studier i moderna språk. I detta ingår att öka insatser för att få fler elever att välja att börja läsa ämnet och att följa upp varför elever slutar att läsa.

Bedömning: Rektorn har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

Skolinspektionen avslutar därmed granskningen.
--

Bakgrund

Undervisningen ger elever möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga

- Rektorn behöver ge lärarna möjlighet att utveckla undervisningen utifrån en undervisningsidé kring elevernas kommunikativa förmåga. I detta ingår att utveckla sätt att omsätta undervisningsidén i praktiska moment och använda dem löpande.

Bedömning: Rektorn har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

Huvudmannen beskriver att flera åtgärder har satts in för att höja kvaliteten inom det aktuella området.

Rektorn har tillsammans med lärarna på skolan planerat in flera praktiska moment med syftet att utveckla elevernas kommunikativa förmåga. Undervisningen har förändrats så att lärarna som bedriver närundervisning nu i högre grad involverar eleverna i planeringen. Deras intressen utgör nu grund för planeringen. Det har hittills resulterat i att undervisningen innefattat moment om HBTQ i Frankrike, ljusfestivalen i Lyon, fakta om Marocko och Saharaområdet.

I framtiden planerar läraren som bedriver närundervisning i moderna språk att utöka arbetet med att involvera eleverna deras målbild med språkanvändningar och arbeta med moment som exempelvis involverar dataspel, läsa instruktionsböcker eller kontakt med släkt. Läraren har fört samtal med eleverna utifrån Skolinspektionens beslut.

- Rektorn behöver se till att lärarna i moderna språk utvecklar arbetssätt och strategier för att uppmuntra användande av målspråket och undvika talängslan. I detta ingår att utveckla och använda metoder för att eleverna får möjlighet och vågar att uttrycka sig mer fritt.

Bedömning: Rektorn har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

Huvudmannen beskriver flera åtgärder för att höja kvaliteten inom området.

Rektorn har, tillsammans med lärarna, fördjupat sig i frågan om att undvika talängslan och att uppmuntra användandet av målspråket. De har använt relevant forskning i frågan. Detta enligt huvudmannens redovisning.

I undervisningen i moderna språk har läraren som bedriver närundervisning använt sig av det sociala mediet TikTok för att uppmuntra elevernas användning av målspråket.

Utifrån elevernas vardag och intressen har det lett till att eleverna vågat prata på målspråket. Den andra läraren, som bedriver fjärrundervisning, har börjat arbeta med metoder för att filma muntliga presentationer samt använda sig av övningar för att lära känna varandra.

Huvudmannen beskriver att åtgärderna har lett till att eleverna fått ökade möjligheter att prata på målspråket och samspela med varandra. Framöver bedömer huvudmannen att effekterna kommer leda till ytterligare kvalitetshöjningar av elevernas möjligheter att interagera fritt på målspråket.

Skolan skapar förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet

- Rektorn behöver utveckla skolans arbetssätt för att ge alla elever förutsättningar att påbörja och fullfölja studier i moderna språk. I detta ingår att öka insatser för att få fler elever att välja att börja läsa ämnet och att följa upp varför elever slutar att läsa.

Bedömning: Rektorn har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

Huvudmannen beskriver att de har genomfört flera åtgärder som syftar till att höja kvaliteten inom området.

Rektorn har tydliggjort rutinerna för att ge alla elever förutsättningar att påbörja och fullfölja studier i moderna språk. All personal ska förhålla sig till ämnet på ett sätt som ger ämnet likvärdig status som andra ämnen. Dessutom ska elever ha samma möjligheter till extra anpassningar eller särskilt stöd som i alla andra ämnen. Rektorn beskriver att de på ett tydligt sätt förordar valet av att läsa moderna språk istället för att läsa ett av alternativen. Rutinerna har även skärpt när elever vill hoppas av studierna och innefattar nu: samtal med eleven samt med lärarna i moderna språk om extra anpassningar, samtal med föräldrar samt möte med elev och förälder för att identifiera orsakerna till byte. Rektorn dokumenterar orsaker, handleder pedagog och informerar huvudman om behov finns. Rektorn följer dessutom upp samband gällande avhopp inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

Huvudmannen beskriver att inga elever har hoppat av studier i moderna språk efter Skolinspektionens besök. 22 av totalt 25 elever studerar ämnet. De tre som läser alternativ gjorde detta val innan besöket från Skolinspektionen.

På Skolinspektionens vägnar

2022-12-22

X Mirzet Tursunovic

Mirzet Tursunovic

Beslutsfattare

Signerat av: Mirzet Tursunovic

I handläggningen av ärendet har även föredragande Arne Hellmark medverkat.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/granskningar-pa-gang/skolans-arbete-for-kvalitet-i-undervisningen-i-moderna-sprak--undervisning-for-kommunikativ-formaga/>

Bilaga 2: Författningsstöd

Enligt **skollagen**¹ ska elever i grundskolan erbjudas undervisning i moderna språk. I **skolförordningen**² anges under vilka förutsättningar som undervisning ska erbjudas och anordnas i språken franska, spanska och tyska. Under vissa förutsättningar får fjärrundervisning anordnas i ämnet moderna språk i grundskolan (10 kap 4 och 8 §§ och 21 kap 2-5 §§ skollagen, 5 a kap. 2-4 §§ och 9 kap. 5-7 skolförordningen).

Frågeställning 1

Enligt **skollagen** ska det i utbildningen i grundskolan tas hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. I skollagen föreskrivs att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vidare anges i skollagen att elever i grundskolan ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Av skollagens framgång också att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av **skolförordningen** framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. Av **läroplanen** framgår att skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning. Vidare anges i läroplanen att läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan. Därtill framgår av läroplanen att läraren tillsammans med eleverna ska planera och utvärdera undervisningen. Av läroplanen framgår också att rektorn har ansvaret för skolans resultat och, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att skolans

¹ Skollag (SFS 2010:800)

² Skolförordning (SFS 2011:185)

arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet (1 kap. 4-5 §§, 3 kap 2 § och 5 kap 3 § skollagen, 5 kap. 2 § skolförordningen; Lgr22; 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar).

Av **kursplanen**³ för ämnet moderna språk framgår att undervisningen i moderna språk syftar till att bland annat ge eleverna möjlighet att utveckla en allsidig kommunikativ förmåga. Denna förmåga innebär att förstå talat och skrivet språk, att kunna formulera sig och samspela med andra i tal och skrift och att kunna anpassa sitt språk till olika situationer, syften och mottagare. I den kommunikativa förmågan ingår även språklig säkerhet och att kunna använda olika strategier för att stödja kommunikationen och lösa problem när språkkunskaperna inte räcker till⁴ (Lgr22; Kursplaner, 5.6 Moderna språk).

Frågeställning 2

I **skollagen** föreskrivs att det pedagogiska arbetet vid skolenheten ska ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas och ansvarar för att kvalitetsarbete vid skolenheten genomförs. I **läroplanen** anges att rektor ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Vidare har rektor, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans de behöver och att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen (2 kap. 9 § och 4 kap. 4 § skollagen; Lgr 22, 2.8 Rektors ansvar).

En elev i grundskolan ska enligt **skollagen** ges extra anpassningar om det befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Om en utredning

³ Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Kursplaner, 5.6 Moderna språk.

⁴ Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Särskilt stöd i grundskolan ska ges elever på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av **läroplanen** framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (3 kap 5 och 7-10 §§ skollagen; Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar).